Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102034

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сустрєтов Анатолій Станіславович

2. SUSTRIETOV ANATOLII STANISLAVOVYCH

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Історія та археологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-06-2021

Спеціальність за освітою: історія та народознавство

Місце роботи здобувача: Донецький національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010698

Місцезнаходження: вул. Привокзальна, буд. 27, с. Лиман, Добропільський р-н., Донецька обл., 84404, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 23.073.002

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Кропівницький р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, м. Кропивницький, Кропівницький р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.81.03

Тема дисертації:

1. Грошовий обіг в Наддніпрянській Україні в дореформений період: історіографія

2. Money circulation in Dnieper Ukraine in the pre-reform period: Historiography

Реферат/анотація:

1. Уперше у вітчизняній та зарубіжній історичній науці здійснено системне та узагальнювальне дослідження історіографічного характеру, у якому аналізується науковий доробок проблематики грошового обігу Наддніпрянської України з кінця XVIII ст. до початку реформ у Російській імперії 1860-х рр. імперського, радянського періодів та за часів незалежної України. Розкривається історіографія питань реформи у сфері грошової справи, яка на початку XIX ст. була проведена М. Сперанським. Акцентується на позитивному ставленні дослідників усіх історіографічних етапів та державних систем щодо запропонованих М. Сперанським заходів реформи, однак думки дослідників різняться щодо ефективності втілення задуманих кроків реформи в життя. Фахівці наголошують на першочерговість об'єктивних факторів (війна з

Наполеоном) та суб'єктивних факторів (реально впроваджувались у життя другорядні положення реформи тощо), які призвели до того, що реформа не мала очікуваного ефекту. У дисертації аргументується, що слабкою стороною історіографії є відсутність фундаментальних досліджень щодо впливу реформи М. Сперанського та її реалізація саме в українських губерніях, повітах, містах та селах. В аспекті історії фальшивомонетництва зазначається відсутність у науковому доробку системних та узагальнювальних праць, які б стосувались усього періоду, що визначений хронологічними рамками дисертаційного дослідження. Деякі праці висвітлюють питання підробок грошових знаків у контексті правових досліджень історії держави і права, діяльності органів державної влади (одним із завдань яких була боротьба із фальшивомонетниками). Також підкреслюється, що наявні публікації часто не вирізняються глибинним критичним аналізом наявної інформації, що своєю чергою виявляється в продукуванні та поширенні наявних неісторичних міфів тощо. Водночас існують фундаментальні наукові дослідження щодо окремих подій, які відбувались у сфері підробок, наприклад, поширення фальшивих грошових знаків французами в часи наполеонівських війн. У питаннях функціонування паперових грошових знаків уточнюється, що основний науковий матеріал було накопичено саме за імперських часів такими дослідниками й тогочасними фахівцями та державними діячами у сфері фінансів, як І. Кауфман, Є. Ламанський, В. Гольдман, П. Нікольський та ін. У науковому доробку не існує єдиного бачення періодизації впровадження та функціонування паперових грошових знаків, однак більшість дослідників погоджуються з думкою про накопичення із часів появи асигнацій (XVIII ст.) до кінця 1830-х років, коли розпочалося фундаментальне реформування системи функціонування паперових грошових знаків у Російській імперії загалом, та на українських землях зокрема. Акцентується увага на тому, що за радянських часів історія паперових грошей та загалом історія грошового обігу періоду Російської імперії дослідників здебільшого не цікавила, хоча вже в останні десятиліття існування Радянського Союзу подібні праці з'являються. Українські дослідники вже за часів незалежності, які торкаються проблематики паперових грошових знаків, користуються працями ще імперських часів, й проблематика функціонування паперових грошових знаків конкретно в українських губерніях згадується дотично, у контексті інших досліджень. Щодо історіографії реформи Є. Канкріна та її впливу на подальше існування грошової системи Російської імперії зауважується, що активне висвітлення проблематики розпочалося лише через двадцять років після його смерті, тобто в 1860-х рр., тому що дослідники функціонування грошової системи в цей час намагалися проаналізувати причини нових кризових явищ, саме тоді активно розвивалася фінансова наука в імперії, зокрема у ЗВО українських губерній. Науковий доробок у цей час підкреслював деякі недоліки реформи попри те, що загалом висвітлював її результати позитивно. У радянський час через негативне ідеологічне ставлення до Є. Канкріна не існувало праць, присвячених суто цій реформі. Після розпаду Радянського Союзу реформа Є. Канкріна розглядається російськими дослідниками дещо ідеалізовано, з позицій виключно державних інтересів тощо. Акцентується, що українські дослідники наголошують на неоднозначності реформаторської діяльності Є. Канкріна крізь призму її впливу на населення українських губерній. З-поміж перспективних тем подальших досліджень визначено проблематику аспектів грошового обігу саме в українських губерніях загалом, окремих губерніях та повітах, щодо історії функціонування монетних дворів на теренах України, впровадження реформ М. Сперанського та Є. Канкріна, які спиралися б не на фундаментальні ще імперські дослідження, а на матеріали місцевих українських архівів. Ключові слова: історіографія, історіографічний процес, вітчизняна історична наука, історіографічне джерело, грошовий обіг, дзвінка монета, паперові грошові знаки, асигнації, фальшивомонетництво, реформаторська діяльність, М. Сперанський, Є. Канкрін.

2. For the first time in domestic and foreign historical science, a systematic and generalized study of historiographical nature was carried out, in which the scientific achievements of the problems of money circulation of Dnieper Ukraine from the end of the XVIII century were analyzed before the reforms in the Russian Empire in the 1860s of the imperial, Soviet periods and during the times of independent Ukraine. The historiography of the issues of reform in the field of monetary affairs, which in the early nineteenth century was conducted by M. Speransky. There is a positive attitude of researchers of all historiographical stages and state systems to the measures of reform proposed by M. Speransky, but the opinions of researchers differ on the

effectiveness of the implementation of the planned steps of reform. Experts are emphasize the priority of objective factors (the war with Napoleon) and subjective factors (actually implemented the secondary provisions of the reform, etc.), which led to the fact that the reform did not have the expected effect. The dissertation notes that the weakness of historiography is the lack of fundamental research on the impact of M. Speransky's reform and its implementation in the Ukrainian provinces, counties, cities and villages. Regarding the history of counterfeiting, there is a lack of systematic and generalized works in the scientific work, which would relate to the entire period defined by the chronological framework of the dissertation research. Some works cover the issue of counterfeiting banknotes in the context of legal research on the history of the state and law, the activities of public authorities (one of the tasks of which was to combat counterfeiters). It is also emphasized that existing publications often do not differ in in-depth critical analysis of available information, which is often expressed in the production and dissemination of existing non-historical myths and so on. At the same time, there is fundamental scientific research on certain events that took place in the field of counterfeiting, such as the spread of counterfeit banknotes by the French during the Napoleonic Wars. In matters of the functioning of paper banknotes, it is emphasized that the main scientific material was accumulated during the imperial times by such researchers and contemporary specialists and statesmen in the field of finance as I. Kaufman, E. Lamansky, V. Goldman, P. Niikolsky and others. There is no single vision of the periodization of the introduction and operation of paper banknotes, but most researchers agree with the idea of accumulation from the time of banknotes (in the XVIII century) to the late 1830s, when the fundamental reform of the paper money system began in the Russian Empire in general, and in the Ukrainian lands in particular. It is emphasized that in Soviet times, the history of paper money and the history of money circulation in general during the Russian Empire did not interest researchers, although in the last decades of the Soviet Union, such works have appeared. Ukrainian researchers have been using the works of paper money since the time of independence, dealing with the issue of paper banknotes, and the issue of the functioning of paper banknotes specifically in the Ukrainian provinces is mentioned in the context of other studies. Regarding the historiography of E. Kankrin's reform and its influence on the continued existence of the monetary system of the Russian Empire, it is noted that active coverage of the issue began only twenty years after his death, that is in the 1860s, because researchers of the monetary system at that time tried to analyze the causes of new crisis phenomena, at this time financial science was actively developing in the empire, in particular in the free economic zones of the Ukrainian provinces. Scientific achievements at this time highlighted some of the shortcomings of the reform, although in general positively highlighted its results. In Soviet times, due to the negative ideological attitude to E. Kankrin, there were no works devoted purely to this reform. After the collapse of the Soviet Union, E. Kankrin's reform is considered by Russian researchers to be somewhat idealized, from the point of view of exclusively state interests, and so on. It is emphasized that Ukrainian researchers emphasize the ambiguity of E. Kankrin's reform activities through the prism of its impact on the population of the Ukrainian provinces. Among the promising topics of further research are issues of money circulation in the Ukrainian provinces in general, individual provinces and counties, the history of the mints in Ukraine, the implementation of reforms M. Speransky and E. Kankrin, which would not be based on fundamental imperial research, but on the materials of local Ukrainian archives.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Олександр Володимирович

2. Bondarenko Oleksandr Volodymyrovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко-Гагарін Андрій Сергійович

2. Boiko-Gagarin Andrii S.

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коцур Віктор Петрович

2. Kotsur Viktor Petrovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулешов Сергій Георгійович

2. Kuleshov Serhii Heorhiiovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлик Світлана Владиславівна

2. Orlyk Svitlana Vladyslavivna

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Орлик Василь Михайлович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Орлик Василь Михайлович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.